

Spis treści

Wstęp	5
Wprowadzenie	11
1. Różnica jednego wieku dla współczesnych rozważań nad wolnością	11
1.1. Wstępne uwagi dyscyplinarne	11
1.2. Koncepcja wolności Nicolai Hartmanna oraz jej dzisiejsze dziedzictwo	15
1.3. Dlaczego problemu wolnej woli nie sposób oderwać od jego ontologicznych korzeni?	16
2. Znaczenie i konsekwencje niedefiniowalności wolności	19
2.1. Nieostrość pojęcia wolności	19
2.2. Wieloaspektowość wolności	21
2.3. Czy istnienie wolności należy udowodnić?	22
3. Współczesna kategoryzacja ontologicznych stanowisk dotyczących wolnej woli ...	24
3.1. Mocny determinizm (<i>hard determinism</i>)	24
3.2. Kompatybilizm (<i>compatibilism/soft determinism</i>)	26
3.3. Libertarianizm (<i>libertarianism</i>)	27
3.4. Mocny inkompatybilizm (<i>hard incompatibilism</i>) i mocny indeterminizm (<i>hard indeterminism</i>)	29

CZĘŚĆ I

NICOLAI HARTMANN	31
Rozdział 1. Problem wolności w kontekście ontologii Hartmanna	33
1. Wprowadzenie do ontologii: warstwy bytu realnego	33
2. Zbiór praw kategoryalnych i fundamentalna kategoria determinizmu	44
3. „Wolna wola to wola w najwyższym stopniu zdeterminowana”	54
4. Pluralizm determinacyjny jako konieczny warunek wolności woli	58
5. Błędne ujęcia wolności	61
Rozdział 2. Problem wolności w kontekście aksjologii Hartmanna	65
1. Wpływ etyki Kanta na aksjologię Hartmanna	65
2. Wprowadzenie do aksjologii Hartmanna	71

3. Aporetyka wolności	79
3.1. Wolność jako wartość	79
3.2. Kompatybilistyczna interpretacja tekstów Hartmanna	82
3.3. Układ antynomii wolnej woli	84
3.4. Antynomia kauzalna	87
3.5. Antynomia powinności	89
3.5.1. Antynomia determinacji przez zasadę etyczną	89
3.5.2. Antynomia wolności pozytywnej i negatywnej	95
3.5.3. Antynomia indywidualności i ogólności	96
3.6. Antynomia autonomii	97
3.7. Wykazanie możliwości istnienia wolności a niemożliwość jej udowodnienia	100

CZEŚĆ II

ROBERT HILARY KANE	103
--------------------------	-----

Rozdział 3. Dziedzictwo indeterminizmu Kane'a: indeterminizm

Williama Jamesa	105
1. James i Kane – uwagi wprowadzające	105
2. Wokół dylematu determinizmu	107
3. Tychizm	112
4. <i>Chance</i>	113
5. Moralna odpowiedzialność i wiara <i>ad hoc</i>	117
6. Perspektywy rozwiązania problemu wolnej woli według Jamesa	120

Rozdział 4. Koncepcja wolności Kane'a

1. Taksonomia stanowisk dotyczących wolnej woli – Kane	123
2. Rola fizyki subatomowej dla teorii procesu decyzyjnego	127
2.1. Przykłady Kane'a wiążące indeterminizm neuronalny z determinizmem w makroświecie	127
2.2. Indeterminizm neuronalny a wyzwania makroświata	133
3. Wolna wola i działania samokształtowane (<i>Self-Forming Actions</i> – SFAs)	135
3.1. SFAs i przypadek <i>businesswoman</i>	135
3.2. Determinacja z przypadku (<i>chance</i>) a determinacja z wyboru (<i>choice</i>)	140
3.3. Ostateczna odpowiedzialność (<i>Ultimate Responsibility</i> – UR)	145
3.4. Wolność – szczęście – przypadek	148
3.5. SFAs i UR – pierwsze uwagi krytyczne	150

CZEŚĆ III

ANALIZA PORÓWNAWCZA	153
---------------------------	-----

Rozdział 5. Różnice między teoriami wolności Hartmanna i Kane'a

1. Różnice w dziedzictwie filozoficznym	155
2. Odrębne ontologiczne stanowiska wobec wolności	158
3. Uwagi na temat recepcji	166

Rozdział 6. Podobieństwa między teoriami wolności Hartmanna i Kane'a	171
1. Podobieństwo wpływu europejskiego dziedzictwa filozoficznego	171
2. Ontologia jako wspólna dyscyplina wyjściowa do dociekań nad wolnością	177
3. Wolność pozytywna i negatywna oraz ich konieczna współzależność	179
4. Przebieg procesu decyzyjnego	181
5. Etyka jako docelowa dyscyplina dla dociekań nad wolnością	185
6. Nieadekwatność podstawowej taksonomii wolnej woli wobec prób ujęcia problemu	187
7. Konieczność założenia istnienia wolnej woli przy niemożliwości jej udowodnienia	193
Zakończenie	197
Spis ilustracji	199
Bibliografia	201
Dzieła Nicolaia Hartmanna i ich przekłady	201
Dzieła Williama Jamesa i ich przekłady	202
Dzieła Roberta Hilarego Kane'a i ich przekłady	202
Literatura ogólna	203
Literatura internetowa	210
Ogólna literatura internetowa	211